

היום נלמד בעזרת ה':

תענית דף כח

למדנו במשנה לעיל - בשחרית ובמוסף ובמנחה קורין על פיהן וכו': הכוונה שבשחרית ובמוסף קוראים (את קריאת המעמדות כדלעיל) מתוך ספר תורה, ובמנחה קורים בעל פה.

למדנו במשנה לעיל - כל יום שיש בו הלל אין בו מעמד וכו': הגמרא עוסקת בהמשך דברי המשנה שם - שלדעת בן עזאי יום שיש בו קרבן מוסף אין בו מעמד במנחה, יום שיש בו קרבן עצים אין בו מעמד בנעילה, אבל יש בו מעמד במנחה:

מה הפרש בין זה לזה? כלומר מדוע קרבן עצים דוחה את המעמד של נעילה ולא את המעמד של מנחה? תשובה: משום שתפילת מנחה היא מדברי תורה (יצחק אבינו תיקן תפילת מנחה שנאמר "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה לְפָנוֹת עֶרְבֹ", אבל תפילת נעילה היא מדברי סופרים.

למדנו במשנה לעיל - זמן עצי הנהנים והעם וכו': מדוע המשנה כתבה לנו את הזמנים בהם היו המשפחות מביאות עצים למזבח (= 'באחד בניסן בני ארח בן יהודה' וכו' המנויים במשנה לעיל)? תשובה: משום שהם התנדבו להביא עצים משלהם למזבח כשעלו מן הגולה, לכן התנו הנביאים שהיו אז, שבשכר התנדבותם הם תמיד יביאו עצים למזבח בכל שנה באותו תאריך, ואפילו אם יש מספיק עצים בלשכה יקחו את העצים שלהם, וכתבה לנו המשנה את הזמנים כדי שידעו שזוהי תקנת נביאים ואי אפשר לדחותם.

פרוזדאות: שומרים.

בני פחת מואב בן יהודה, הן הן בני דוד בן יהודה: כלומר הם היו בני דוד המלך שנקרא 'פחת מואב' משום שהוא מצאצאי רות המואביה. **הן הן בני יואב בן צרויה:** יואב בן צרויה היה שר צבא דוד המלך, ואמו צרויה היתה אחותו של דוד, וא"כ אף יואב היה מצאצאי רות המואביה.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

בני עדין בן יהודה, הן הן בני דוד בן יהודה: כלומר דוד הוא 'עדין', כפי שהוא נקרא בספר שמואל - "עֲדִינוּ הֶעָצְנִי", שבשעה שעוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת, וכשיוצא למלחמה מתקשה כעץ. ולדעת רבי יוסי "עֲדִינוּ הֶעָצְנִי" הוא יואב, וא"כ 'עדין' הוא יואב.

למדנו במשנה לעיל - בא' בטבת שבו בני פרעוש שניה: משמע שרק בני פרעוש הביאו עצים פעם שניה. קושיא: א"כ משנתינו היא לא כדעת רבי מאיר, שהרי לשיטתו 'בני פחת בן יהודה' שהביאו בכ' אב הם בני דוד בן יהודה שהביאו בכ' תמוז, א"כ גם הם הביאו פעמיים. והיא אף אינה כרבי יהודה, שהרי לשיטתו בני עדין בן יהודה שהביאו בכ' אלול הם בני דוד בן יהודה שהביאו בכ' תמוז, א"כ גם הם הביאו פעמיים. והיא אף אינה כרבי יוסי, שהרי לשיטתו 'בני פחת בן יהודה' שהביאו בכ' באב וגם 'בני עדין בן יהודה' שהביאו בכ' אלול הם בני יואב בן צרויה, א"כ גם הם הביאו פעמיים.

תירוץ: משנתנו היא כדעת רבי יוסי, אלא שהברייתא לעיל שאמרה בשם רבי יוסי ש'בני פחת מואב' הם בני יואב בן צרויה הם כשיטת תנא אחד, והברייתא האחרת לעיל שאמרה בשם רבי יוסי ש'בני עדין בן יהודה' הם בני יואב בן צרויה היא כשיטת תנא אחר. ביאור: הברייתא הראשונה סוברת שלדעת רבי יוסי רק 'בני פחת בן יהודה' הם בני יואב בן צרויה, אבל 'בני עדין' הם משפחה אחרת, וגם אינם משפחת בני דוד בן יהודה. והברייתא השניה סוברת שלדעת רבי יוסי 'בני עדין' הם בני יואב, אבל 'בני פחת' הם משפחה אחרת, וגם אינם משפחת בני דוד בן יהודה. על פי זה יוצא שלכל הדעות לא הביאו בני יואב פעמיים, וא"כ המשנה כדעת רבי יוסי (= כשיטת אחת מהברייתות הנ"ל בשם רבי יוסי).

מאי שנא הלל דחיי דידיה: למדנו במשנה שיום שיש בו הלל ההלל דוחה את המעמד של שחרית, ואם יש בו מוסף המוסף דוחה את המעמד של מנחה. רב אשי הבין שהקושיא של מר קשישא היא מדוע מוסף לא דוחה את המעמד של עצמו? ועל זה ענה לו שודאי הוא דוחה גם את המעמד של עצמו.

אך אמר לו רב קשישא שקושייתו היתה מדוע מוסף לא דוחה רק את המעמד של עצמו בלבד, כמו שהלל דוחה רק את של עצמו (שחרית)?

אמר לו רב אשי שבאמת יש תנא כזה בברייתא הסובר שביום שיש מוסף יש בו מעמד – והכוונה למעמד של מנחה ונעילה (ע"פ גירסת הגר"א), וכלומר שהוא דוחה רק את המעמד של עצמו.

וליתני נמי באחד בניסן: מדוע המשנה לא כותבת שגם בא' בניסן לא היה כלל מעמדות, שהרי ביום זה יש גם הלל (הדוחה שחרית) גם מוסף (הדוחה מוסף ומנחה) וגם קרבן עצים (הדוחה נעילה)?

הגמרא מתרצת שהלל הנאמר בראש חודש אינו מדאורייתא אלא ממנהג. אמנם ההלל של חנוכה (הנאמר בא' טבת) דוחה את המעמד של שחרית, מכיון שהוא תקנת נביאים לומר הלל על כל צרה שנגאלו ממנה ישראל ונחשב כדאורייתא. (וגם ההלל של החגים הוא מתקנת נביאים. ויש הסוברים שהוא מדאורייתא ממש וכך כתב הסמ"ק מהפסוק 'הוא תהלתך').

ובגולה עשרים ואחד יום: בגלל שמוסיפים את היו"ט של גלויות.

רב איקלע לבבל: וראה את הציבור קוראים הלל בראש חודש, הוא לא הפסיק אותם בגלל שראה שהם מדלגים על קטעים בתוך ההלל (כמו שאנו נוהגים בראש חודש). הסיבה שמדלגים היא להכיר שקריאתו רק ממנהג ולא מדינא (רי"ף).

והכתיב ועל כנף שקוצים משומם: 'שקוצים' לשון רבים משמע שהיו שני צלמים?

הגמרא מתרצת שהיו באמת שני צלמים, אלא שאחד נפל על חבירו ושבר את ידו ונמצא כתוב על היד שנחתכה 'אתה רצית להחריב את ביתו (של הקב"ה) ואת ירך השלמתי (שילמתי) לקב"ה' כלומר כעונש על כך חתכתי את ירך (-פירוש ראשון בתוספות). ולכן הפסוק הראשון לא החשיב את הצלם השבור.